

Лора. Історія одного божевілля

Дореволюційний Кременчук бентежать події, що відбуваються в родині заможного заводчика й фабриканта Войтовича. Від рук дружини гине пан Владислав Войтович, а потім божеволіє його єдина донька й спадкоємиця. Щось дивне й незрозуміле коїться з молодю панною Ларисою, котру всі кличуть Лорою. Спочатку ці відіння із померлим батьком. А потім — згубне, заборонене, але таке жадане кохання до Олександра, нареченого власної кузини. Здавалося, це почуття гамує Лорине божевілля. Заради нього вона ладна була на все. Навіть... убити кузину? Ні, цього не може бути... Лору звинувачують у вбивстві, якого вона не хоче визнавати. Тепер тільки одна людина може врятувати її від падіння у прірву остаточного божевілля. Та чи врятує?

ДАРИНА ГНАТКО

Лора
Історія одного
божевільця

Золота письменниця
України

ДАРИНА ГНАТКО

Лора
Історія одного
божевільня

РОМАН

ХАРКІВ **2021** **КЛУБ**
СІМЕЙНОГО
ДОЗВІЛЛЯ

Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля»
2021

ISBN 978-617-12-8771-6 (epub)

Жодну з частин цього видання не можна копіювати або відтворювати в будь-якій формі без письмового дозволу видавництва

Електронна версія зроблена за виданням:

Дизайнер обкладинки Іван Дубровський

Гнатко Д.

Г56 Лора. Історія одного божевілля : роман / Дарина Гнатко. — Харків : Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2021. — 336 с.

ISBN 978-617-12-8588-0

Дореволюційний Кременчук бентежать події, що відбуваються в родині заможного заводчика й фабриканта Войтовича. Від рук дружини гине пан Владислав Войтович, а потім божеволіє його єдина донька й спадкоємиця. Щось дивне й незрозуміле коїться з молодією панною Ларисою, котру всі кличуть Лорою. Спочатку ці видіння із померлим батьком. А потім — згубне, заборонене, але таке жадане кохання до Олександра, нареченого власної кузини. Здавалося, це почуття гамує Лорині божевілля. Заради нього вона ладна була на все. Навіть... убити кузину? Ні, цього не може бути... Лору звинувачують у вбивстві, якого вона не хоче визнавати. Тепер тільки одна людина може врятувати її від падіння у прірву остаточного божевілля. Та чи врятує?

УДК 821.161.2

© Іргізова Ю. Г., 2021

© Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», видання українською мовою, 2021

© Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», художнє оформлення, 2021

Родина Владислава Романовича Войтовича мешкала в гарному двоповерховому будинку неподалік набережної Дніпра на вулиці Київській, й чорний металевий паркан, викуваний застиглими, неживими квітами дивакуватого візерунка, огороджував від світу білосніжний дім, стіни якого потопалися в буявім різноманітті дерев.

Войтович походив з родини заможних заводчиків, мав при місті завод з виробництва ткацького обладнання, дві ткацькі фабрики та декілька крамниць, у яких можна було придбати як найкращу тканину в місті, так і вже пошитий одяг. Сам Владислав Романович був чоловіком досить вродливим, дужим та широким у плечах. Володар вгодованого, наче лискучого жирами, але привабливого лиця, що мало дещо видовжену форму, чутливі й трохи запишні для чоловіка вуста, котрі частково ховалися в рудавих вусах, прямий і наче виточений ніс та пронизливі сірі очі — Войтович завжди подобався жіноцтву, проте за молодості своєї до зв'язання себе шлюбом не поспішався. Він багато мандрував і мав солідну кількість коханок. Та край вільному його існуванню поклала одна вродлива жінка. Дружині поліцмейстера Бурка Тетяні Іванівні життям було даровано можливість стати жоною того, хто так завзято уникав тенет шлюбу... Жоною Войтовича, котрий кидав закоханих у нього жінок так само легко й без жалю, як і витрачав він гроші батька та спадок матері, що була спадкоємицею заможних поміщиків, — пані Варвари Зосимівни Вознесенської-Войтович. І саме зі спадку матері переважно й складалася заможність пана Войтовича. Й та заможність вкупі з безперечною чоловічою привабливістю таки досить сильно мановила до нього жінок. Жінок різних і досить не схожих між собою... Одні коханки захоплювалися Войтовичем нетривалий час, пристрасть у них, як і в нього, спалахувалася яскраво та потужно, засвічувалася, наче та блискавиця під час лютої негоди, але так само швидко й вгасалася, не полишаючи опісля навіть і сліду. Хіба що могла впалити котре серце, що потім ще довго пам'ятало пронизливий та пильний погляд сірих очей Войтовича. Інші пані та панночки мали велику необачність впустити до серця свого нікому не потрібне почуття до пана Владислава. Почуття, яке було найбільш не потрібним саме йому — чоловікові, котрий лишень насолоджувався життям, котрий крокував переможно і завжди проказував, що ненавидить саму лиш думку об тім, що може

настатися той день, коли він пов'яже себе шлюбом, закує тими ненависними кайданами, що про них навіть чути не бажає.

Не один лиш раз, а постійно можна було почути з його вуст:

— Панове, я ніколи в житті своїм не одружуся.

Його друзі лиш багатозначно посміхалися.

— То ти зараз так говориш, Владика. А коли ж трапиться на твоєму шляху певна панночка, то вмить зчарує тебе настільки, що ти закохаєшся й озирнутися не встигнеш, тоді іншого парастаса нам заспіваєш.

Войтович хрестився ревно:

— Захисти й борони мене Боже від подібної напасті!

Проте життя все розпорядкувало на свій лад і на життєвому шляху пана Владислава таки зустрілася та, котра змогла доскочити того, що звела його прогулятися до вітваря. Й то була не панночка, як пророкували його друзі, геть ні.

Тетяна Іванівна Тимофієва-Бурко походила з родини далеких від заможності міщан. Донька дрібного службовця, вона чарівним, геть ще юним дівчам була віддана суворим батьком за похмурого, важкого й складного характеру поліцмейстера Данила Бурка, котрий мав за душею досить непоганий статок, прибуткову службу й власний будинок з прислугою на вулиці Херсонській. Та, потрапивши зі злиднів до більш-менш гідного життя, юна Тетянка не заробилася щасливою жінкою. Бундюкуватий, череватий та грубий, Данило Бурко був геть не тим мужчиною, котрий був здатен зробити щасливою свіжу, в пахощах наївності квітку, молодшу від нього більш ніж на двадцять років, котрою була його молода дружина. В першу ж ніч вона отримала болісного й образливого поличника за свій страх перед тим, що мало статися, за ті сльози, що заструїлися молодим дівочим лицем, коли Бурко роздягнувся й дівчина з жахом побачила у світлі лампи його велике волохате тіло — жирне, огидливе й... небажане. Але ж бажання молоді дружини ніхто не питався, й після поличника те тіло для неї бридке задушливою важкістю вдавило її в м'яку перину ліжка, спричиняючи біль...

За рік у родині народився син Петрусь.

Посеред сусідів та знайомих Бурків довго блукалися перемовини об тім, що молода пані Бурко є вкрай нещасливою в шлюбі й навіть народження сина не додало особливої радості до її таких гарних

темно-синіх очей, які — коли було поглянути здалеку — за кольором видавалися темними, майже чорними на її блідому й сумному личку. Пані Тетяну зрідка бачили всміхненою. Й нехай гарно й досить заможньо одягнена, вона все ж з'являлася на вулицях міста примарною тінню — й капелюшок та парасолька, що були мов покликані ховати від стороннього погляду сум на молодому обличчі, геть не були спроможними впоратися з тим. Квітуха й неймовірно гарна раніш, пані Бурко прив'ядала невблаганно за роки свого подружнього життя з поліцмейстером, і, хоча продовжувала полишатися напрочуд вродливою, все ж якась частина її вроди зниклася й пригаслася. Через рік після народження Петруся вона народила ще одного сина, щоправда, вже мертвого, й тільки через два роки заробилася важкою знову, обродившись цього разу донькою Єлизаветою. Але, на жаль, і цій дитині Бурків не судилося було жити на світі й дівчинка померла у віці двох роців від запалення легенів.

Сину Тетяни Петрику виповнилося майже десять років, коли доля пані Бурко перетнулася з долею Владислава Войтовича.

То трапилося на прийманні в голови міста.

У переддень того приймання між подружжям Бурків виниклася сварка... Данило Семенович помітив увагу до своєї дружини з боку одного зі своїх співслуживців і почав звинувачувати у тім чомусь саме Тетяну, хоча жінка ніколи не звертала уваги на інших чоловіків, а тим більш ніколи їх не зваблювала. Не кохаючи свого чоловіка, вона все ж була полишена пуского кокетування й ніколи не допускала нехай і легкого, але все ж таки флірту з мужчинами, хоча й мала безліч нагод прикрасити негарну, з рідким напівсивим волоссячком голову Бурка різкими невірності. Вродлива, усе ж таки надзвичайно вродлива, незважаючи на вічний сум у очах через нещасливе заміжжя, вона викликала цікавість та захоплення. Погляди чоловічі, мов причаровані, завжди линулися до стрункої її постаті, де б вона не з'явилася — на вулиці, просто прогулюючись неквапливим кроком, чи ж на світському прийманні, де оберталося досить шановане панство міста Кременчука. Траплялося, що до неї залицялися, й залицялися досить нахабливо, й Бурко щось помічав своїми водянисто-блакитними очима, а щось проґавлював — та завжди саме Тетяна полишалася провинною у тім, що на неї так відверто зверталася чоловіча увага.

До нудоти наслухавшись звинувачень від чоловіка, вона в той вечір відмовилася йти з ним на приймання до голови.

Бурко недобре зіщулився.

— Ти підеш туди, навіть коли я для цього буду змушений потягнути тебе за коси! Ти мене зрозуміла?

Але Тетяна затято продовжувала відмовлятися.

— Я не піду туди!

— Підеш!

— Ні!

Другого дня він силоміць змусив її одягнути святкову сукню з оксамиту брунатного кольору й повіз із собою на приймання.

Доленосне, як з'ясувалося, приймання.

Саме там вона зустріла Владислава Войтовича.

Неможливо було сказати напевне, що красень Войтович, котрому на день тої зустрічі виповнилося тридцять чотири роки, відразу ж і до напівпритомності вразив пані Бурко, але... Коли їх познайомив голова — й як виявилось згодом, саме за наполяганням пана Владислава, Тетяна тільки ввічливо посміхнулася у відповідь на привітання привабливого пана, та все ж серця її, що так довго перебувало скутим крижаними брилами байдужості до всього чоловічого роду-племені, торкнулося щось незнайоме... й тонка біла ручка, що була простягнута Войтовичу для поцілунку, лише слабко, ледь помітно здригнулася, коли уста його торкнулися ніжних пальчиків цілунком... Того не помітив ніхто, геть ніхто, окрім самого Войтовича, котрий уважно й навіть пронизливо на неї поглянув, але нічого не сказав.

Він запросив її на танок, але вона відмовилася.

Його чутливих вуст торкнулася повільна усмішка.

— Я не прийму від вас відмови.

Тетяна дещо спохмурніла.

— Вибачте, але...

Не договорила... тільки скрикнула вдивовано та вражено, коли його сильні й гарячі руки охопили її владно та наполегливо й потягнували в коло танцюючих... Несподівано закружлялася голова, і вона ледь вбачала перед собою його вродливе й упевнене лице, і весь світ наче крутився довкола неї від відчуття раптової слабкості. Ніколи руки чоловіка, що торкалися її тіла, не викликали такого хвилювання. Руки

Данила, котрий похапцем і грубо зминав її ніжне струнке тіло, викликали лиш огиду й потайну ненависть, а руки інших чоловіків, котрі хоча й зрідка, та все ж доторкалися до неї, нічого, окрім байдужості, не добували своїми дотиками.

Але теплі руки Войтовича...

Тетяна сама не розуміла того, чому вони її так хвилюють.

Вона відчула, що боїться цього великого чоловіка...

...Й самої себе боїться.

Бурко, помітивши той танець їхній і недоречну увагу заможного заводчика до дружини, влаштував чергову сварку. Він навіть почав ображати дружину, виказував у вічі, ким вважає її, але Тетяна поводитися на продиво спокійно й навіть холоднокровно та повторювала чоловікові, що ніколи більш і словом не перекинеться з тим багатієм, що так несподівано постався перед нею на прийманні голови. Й вона правду проказувала, бо дійсно вирішила для себе уникати пана Войтовича надалі, тому що... тому що боялася. Несподівано й гостро перестрашилася того хвилювання, яке викликав у ній незнайомий сіроокий пан, забоялася того почуття незрозумілого й незнайомого, що не ввійшло, а лиш постукалося до серця в ті хвилини, коли танцювала вона з паном Войтовичем і його теплі руки доторкалися до неї... Вона боялася... й сама не розуміла, чому відчуває цей страх.

Данило, схоже, щось помітивши в її очах, повірив і заспокоївся.

Чого неможливо було сказати про Владислава Войтовича.

Той пан раптом наче збожеволів.

І все місто зашепотілося про його впадання за заміжньою панею Тетяною Іванівною Бурко. Він уперто шукав зустрічей із нею; він нахабнів і надсилав на адресу Бурків розкішні троянди, до котрих додавалися карточки, підписані дрібним чоловічим прописом, у яких вродою Тетяни Іванівни захоплювалися, а її саму обожнювали, й все тому подібне. Бурко прочитував ті недоречні послання, червонів лицем і влаштовував дружині такі істеричні сварки, що та мов гріха найстрашнішого й найлютішого уникала того Войтовича, котрого її холодність не охолоджувала, а радше, діяла навпаки.

Закінчилося все то досить несподівано... Тетяна Іванівна таки покинула Бурка, погодившись заробитися дружиною Войтовича. Допитливі й цікавущі язики потім ще довго не могли вгамуватися,

обговорюючи й обсмоктуючи ту новину неймовірну — заповзятий самітник Войтович таки наважився на шлюб і дружиною собі бере не котрись там яскраву світську красуню, яких у нього вистачало як у самому місті, так і за його межами, а звичайну й скромну дружину поліцмейстера Бурка, котра хоча й мала безперечну вроду, та все ж... І довго ще дивувалося поважне кременчуцьке товариство панське тому шлюбу упередженого самітника з жінкою, котра була йому геть нерівнею й витримала розлучення з таким грубим мужицьким поліцмейстером Бурком. У когось цей шлюб викликав засудження, в інших — розуміння, але всі однаково сходилися на думці, що, заробившись дружиною такого чоловіка, як Войтович, Тетяна Іванівна більше отримала, ніж утратила, — Войтович в усім випереджав підстаркуватого Бурка, маючи вроду, молодий вік, положення та статки.

Спливаючи, час виказав, що зарано-таки заздрили Тетяні Іванівні в тім, що змогла вона побратися з Владиславом Войтовичем. Так, спочатку шлюб їхній був досить щасливим. Владислав Романович як повновладну господиню привів Тетяну до свого великого будинку, оточував дружину увагою та ласкою, виконуючи щонайменшу її примху, даруючи коштовності та хутра й одягаючи так, що жіночі погляди тільки ревно спалахували заздощами, коли помічали на пані Войтович нову коштовність чи нове зодягання. Можливо було з упевненістю сказати, що в шлюбі з Войтовичем Тетяна засяялася, мов справжня коштовність.

Майже за два роки обродилася донькою.

Немовля нарекли Ларисою Владиславівною Войтович.

Але Войтович інакше, як Лорою, доньку ніколи не кликав.

Дивно, але народження доньки, котре, як видавалося, мало би тільки зміцнити цей досить щасливий шлюб, навпаки ж, внесло перше охолодження між молодим подружжям Войтовичів. Такий бурхливий у почуттях своїх, Войтович почав прохолонятися до Тетяни ще в останніх місяцях її вагітності. Вагітність ця давалася Тетяні досить важко, й почувалася вона дуже погано, мала мінливий, дивно примхливий для неї самої ж настрій, який міг змінюватися по декілька разів на день. І Войтович, на початку того її стану ще такий уважний та турботливий, уже під кінець почав повільно, ледь так помітно, але все ж таки змінюватися. У його словах й очах усе частіше прослизало

розчарування, котресь незрозуміле невдоволення, й він усе більш віддалявся від дружини й виїздив кудись вечорами, повертаючись назад уже в ті години, коли будинок потопався у глибокім сні.

Перед пологами Тетяна відчула в нім дух чужого парфуму.

Парфуму іншої жінки.

Вона за звичкою своєю змовчала, геть нічого йому не проказала й потайки страждала від болю в серці, потайки переживала тортури ревнощів кохаючої жінки. Навіть не могла собі уявити того, що біль від зради чоловіка може бути настільки сильним... Розгубленою й нещасною почувалася від змін у чоловікові й, звикла до ніжного та турботливого Владика, ніяк не могла призвичаїтися до його нового ставлення до неї, ображалася й злувала на нього. Болісно страждала, коли йшов він геть — ішов туди, де його невидимим укривалом огорнуть пахощі чужого парфуму, туди, де він іншій буде дарувати світло своєї усмішки та погляду, де інша відчує тепло його великих сильних рук і закуштує солоду його поцілунку. Подумки Тетяна лаяла його злісно та відчайно, кидала в лице його уявне різкі та образливі слова, відчуваючи гостре й незнайоме вдоволення від того, як він здригається від її слів так само, як міг би здригатися від поличника. Й ледь не до самого ранку пролежувала без сну, потішуючи свої вражені жіночі гордощі подібними думками, а коли Владик вранці заходив до неї... Тоді вона мовчала, ображено й прохолодно, тільки дивилася на нього великими своїми й гарними синіми очима, відчувала дух чужої жінки, що надходив від його великого дужого тіла, й... мовчала. Надихавшись тих пахощів чужої жінки вперше, вона важко, у виснажливих стражданнях народжувала йому дитину. Й та ніч, коли мала з'явитися на світ Лора, видалася її матері останньою ніччю в її житті. Біль, що патрав її тіло з виснажливою безжальністю, був настільки сильним та пронизуючим, що завжди стримана в усьому Тетяна не витримувала й крик її оглушливо лунався будинком, наполоханною, перестрашеною птахою мов носився кімнатами й дратував її чоловіка.

На світанку нарешті народилася Лора.

Донька Войтовича з туманливо-сірими оченятами й рудавим, як і в батька, волоссячком.

Войтович полюбив доньку з першої ж хвилини, коли на світанку нового дня, після важких народин дружини, він узяв на руки те

крихітне, невинне створіння. Він полюбив доньку несподівано сильним для себе та тріпотливим почуттям, і вуста його, склавшись у ніжну усмішку, прошепотіли пестливо:

— Моя найкоханіша...

Тетяна, втомлена болем і безсонням, почувши те слово, тільки очі прикрила втомлено, ховаючи сльози. Дівчинка з туманливо-сірими оченятами та рудавим волоссячком, тільки-но народившись, спромоглася відібрати в матері відразу дві речі — вроду й любов батька. Краса Тетяни після народження відразу пригаслася, почала в'янути та марніти, мов то була пишною квіткою, яку полишили без вологи та світла. Уся врода Тетяни, видавалося, перелилася з неї, мов з переповненої чаші, у її надзвичайно чарівну доньку, котра вродилася схожою на матір кожною рисою свого маленького личка, й навіть колір очей забрала собі материнський, хоча після року очі її зробилися кольором більш темними за материнські й набули темно-синього відтінку, а ось колір волосся вона впадала від батька й на все життя полишилася рудавою. А все ж інше — то Тетянине, взятє від матері, але ще більш досконале й наділене ще більшою чарівністю.

А ще від народження Лора отримала палку любов батька.

Тетяна почувала незрозумілі й суперечливі почуття в ті хвилини, коли дивилася на чоловіка, котрий схилився над колискою з Лорочкою і його великі сильні руки доторкалися до доньки ніжно й неймовірно обережно, а потім він схилився ще нижче й цілував крихітні ноженята.

Й шепіт його потайним болем пронизував серце Тетяни.

— Моя найкоханіша...

Й уява Тетяни з насмішливою, пронизливою реалістичністю малювала уявини того, що й тій іншій, пахоццями парфумів котрої він тепер пахнувсь майже постійно, він також шепотів ніжно й голосом, що нагадував м'який оксамит:

— Моя найкоханіша...

Й вона страждала — тихо, мовчки й потаємно страждала, з гіркою впевненістю передчуваючи, що таки називав він найкоханішою своєю й ту, котрої Тетяна не знала. Так кликав він і її саму ще тоді, коли була вона заміжньою за Бурком і коли впадався він за нею так наполегливо й з таким почуттям у сірих очах, що вона не втрималася — хоча й остерігалася, а все ж таки закохалася, допустила до серця свого те почуття, котрого ніколи ще не відчувала й котрого боялася — боялася

ледь відчутно, мов то передчувала вже, що таки ж настанеться день, коли почуття Владислава зникнуть і минуться, як зникає й минається ніч із першими проблесками нового дня на світанку. Не хотіла ж віритися тому передчуттю, гоновила його зі свого серця, запевняла себе в тім, що воно є оманливим і недобрим... і все ж з острахом очікувала того, що колись-таки те передчуття справдиться.

Й дочекалася.

Дочекалася вже так скоро, не встигнувши до пуття й насолодитися п'янким щастям коханої жінки... дочекалася, чекаючи й не очікуючи одночасно. Й гірким і отруйним відлунням зринали в пам'яті слова колишнього чоловіка, котрі він кинув їй у лице, коли вона вже твердо та впевнено заявила, що йде від нього до Войтовича.

— Наївна віслиця! Ти набриднеш йому вже скоро! Цей розбещений та випещений гультай зрадить тебе відразу після весілля!

Тоді Тетяна відсахнулася від Данила.

— Неправда!

— Правда! Мені відомі такі чоловіки — пестунчики долі та життя, примхливі красунчики. Він звик до розкішних і породистих жінок, вогняних і пристрасних...

Тетяна затремтіла усім тілом.

— Ні, я не вірю тобі! Владик кохає мене!

Бурко розсміявся їй у лице.

— А чи ж надовго? — запитався він насмішкувато, з особливим вдоволенням вбачаючи страх у її великих синіх очах, і продовжив з котроюсь темною впевненістю: — Ти ще згадаєш мене, Тетяно. Згадаєш і мене, й слова мої, як прийде той день, коли Войтович тебе розлюбить і ти заробишся йому непотрібною. Й можеш бути певною в тім, що день той є недалеким!

— Ні!

Слова колишнього чоловіка мов те похмуре й недобре відлуння полишалися у свідомості Тетяни ледь не весь час.

Слова, котрі видавалися прокляттям покинутого й ображеного чоловіка, що зловісно прозвучали на прощання.

Слова, правдивості котрих вона сподівалася не дочекатися.

Але дочекалася.

Й усе трапилося саме так, як і передрік Данило.

Вчиняючи, можливо, дещо малодушливо й неправильно, Тетяна все ж продовжувала змовчувати, вбачаючи зраду чоловіка. Вона не влаштувала емоційних сварок, не істерила й не плакалася перед Владиславом, вимагаючи його повернення в родину й до того життя, до котрого він призвичаїв її після весілля. Вона ховала від нього сльози в темряві та тиші своїх тепер уже самотніх покоїв, муторну самотність котрих та незатишність гоновила Лора своєю присутністю та неголосним вуркотінням немовляти або ж часом плачем. Тетяна не боролася за своє щастя, не боролася за свого чоловіка, можливо, тому, що була занадто вже ображена його зрадою та занадто погордлива, незважаючи на скромне походження, аби принижуватися перед тим, кому віддала своє серце й хто лиш стоптав її почуття.

Лорі виповнився рік, коли запах парфуму від Владислава зробився іншим.

Тетяна зрозуміла, що в чоловіка з'явилася нова коханка.

Нова чергова коханка.

Вони прожили в шлюбі більше двадцяти років, незважаючи на численні зради пана Войтовича, незважаючи на те, що пахощі від нього змінювалися та різнилися між собою досить часто. Зраджена й ображена Тетяна могла покинути його, могла піти геть, забравши з собою дітей — свого Петруся та його улюблену Лорочку, й знала, що не став би він її втримувати, — але полишилася поряд нього. Чомусь полишилася. Запевняла себе, що то заради Лорочки, не бажає насмішок та осуду людей, не бажає другого у своїм житті розлучення, але знала в глибині свого втомленого серця, що всі ті запевнення були не до кінця щирими. Вона полишалася поряд Владислава тому, що боялася.

Боялася втратити його зовсім.

Боялася втратити й те сумнівне щастя, котрим було для неї відлуння колишнього щастя, коли їй кидалося хоч зрідка смаколиків, як у минулому. Життя боялася втратити те, у якому наступали такі днини, коли Владик охолоджувався до чергової своєї коханки й мов згадував запізно й провинно враз про ту жінку, врода котрої вразила його колись настільки, що не міг він уже заспокоїтися, поки не заробив її своєю — навіть ціною такого небажаного для нього шлюбу. Й у днини ті ніби саме життя стукалося до сірого й безрадісного існування пані Тетяни Войтович, поверталось те майже забуте нею

щастя, котре відчувала вона на самім початку свого подружнього життя з Владиком. Він знову робився уважним та ніжним, дарував їй приємні дрібнички та коштовності... Але вона все ж знала, що той дорогоцінний час буде тривати недовго, швидкоплинний і такий необхідний для неї — він промайне так хутко, коли на око Владиславу втрапить чергова панійка, котра викличе в нім захоплення та пристрасть. І знову він буде відсутнім удома ледь не до самого світанку, й знову будуть чути від нього пахощі чужого парфуму.

Тетяна продовжувала все це терпіти.

Знала, що містом ширяться чутки про їхню родину, знала, що зради Владислава вже давно є відомими світу, й здогадувалася, що з неї тихенько сміються — позаочі й за спиною, не виказуючи їй власних думок.

Траплялися, щоправда, такі в неї миттєвості, особливо після початку нового роману чоловіка, коли вона починала відчувати щось дивне й незрозуміле.

Вона починала ненавидіти Владислава.

Відчувала ненависть до того, кого так кохала.

То траплялося нехай і рідко, а все ж... Ще звечора могло серце щемітися від почуття до нього, завмиратися та затискатися так, як у ті перші дні, коли зрозуміла, що таки кохає вона — заміжня за іншим і мати його сина, — кохає чужого чоловіка. А прокинеться наступного ранку, вчує від нього дух іншої жінки — й щось таке темне й похмуре закупорсається в серці, потайною звіриною заворушиться в самих його глибинах. Тоді робилося їй неприємно навіть поглянути на нього й сам вигляд його вдоволеного, навіть декотрою мірою щасливого лиця робився для неї ледь не огидливим і з жахом розуміла, що вона... вона ненавидить Владислава.

Ненавидить за постійні зради.

За це вдоволення та щастя на його лиці.

Але все минається... Миналася й та незрозуміла ненависть до чоловіка у серці Тетяни, як і його захоплення черговою коханкою.

А потім у його житті з'явилася удовиця Матвієва.

Тетяна спершу відчула пахощі нового парфуму, котрий був геть відмінним від тих — попередніх, котрі завжди пахлися нехай і різними, а все ж солодкуватими квітами. Ці ж парфуми були дещо зарізкими для жінки й одразу викликали в Тетяни стійку й бурхливу

ненависть, мов відчула вона відразу ту небезпеку, що становила собою володарка терпких пахощів. Владислав почав тепер зникати з дому не лише на одну ніч, а вже на декілька днів, і Тетяна на все життя запам'ятала той день, коли вперше побачила ту, котра крадовила в неї чоловіка. Крадовила так нахабливо та зухвало, як не робила цього жодна його коханка.

У той день вони з Лорою поверталися з прогулянки, коли біля скверу трапився їм на око відкритий екіпаж Владислава. Войтович був відсутнім удома вже три дні, й Тетяна, перш ніж побачила його супутницю, відчула, як напружується вся внутрішньо... А потім і її побачила... Розкішну та квітучу жінку з темним, наче вороняче крило, волоссям, що не було приховане капелюшком, а зухвало, виклично та дуже гарно спадалося на її пишні плечі хвилястими зміями, пасмами чорними та лискучими. Дещо вилицювате лице було гарним, безперечно дуже гарним. І Тетяна, передчасно змарніла й наче постаріла, відчула себе ледь не потворою, коли на ній зупинився погляд темних очей супутниці Владислава. Як поглянула, як позиркнула та на Тетяну недобре й одночасно переможливо... так, що Тетяну наче вогнем впекло тим поглядом. І в ту ж мить, без зайвих слів та пояснень, зрозуміла вона так ясно, як гожа днина, що ось же настав той час, та хвилинка страшна, коли втратить вона Владислава. Більше двадцяти років жодна з його коханок не могла доскочити того, аби зруйнувати їхню родину, але ця вгодована пава... Тетяна й сама не відала того, звідки саме з'явилася в неї ця впевненість — але вона була й пазурами хижого птаха вп'ялася в її серце, враз спричинила такий біль, що Тетяна навіть похитнулася, відчувши, як паморочиться в голові й темніє світ у очах.

Була б, певне, впалася, коли б тепла рука не підтримала її.

— Мамочко, що з вами? Вам зле...

Тетяна тільки головою хитнула.

— Ні, люба, все гаразд. Просто...

Теплі пальці Лори ледь не до болю вхопилися за холодну руку Тетяни.

— Ніколи не пробачу татові цю жінку!

Тетяна, на якусь мить забувши про супутницю Владислава, з декотрим острахом поглянула на доньку.

— Люба, він твій батько...

Вродливе лице Лори болісно поморщилося.

— Ходімо, мамо. Мені огидливо навіть дивитися на них.

Продовжуючи міцно тримати матір за руку, Лора рішуче попрямувала в бік будинку, й серце Тетяни наостанок вpekла гордовита й переможлива усмішка, що розквітлася на повновидих і яскравих вустах тої, котра була тепер коханкою Владислава.

Коханка та була жінкою небезпечною й нахабливою. Тетяна не була ніколи особисто знайомою з панею на ім'я Марина Яківна Наливайко-Матвієва — зустрічала лиш то на вулицях міста, то на прийманнях. Приголомшливо вродлива, вона у двадцять років своїх, геть не соромлячись, заробилася коханкою вже досить літнього генерала Матвієва, зруйнувала його сорокарічний шлюб з тихою й смиренною жінкою шляхетного походження й одружила на собі. Десь рік тому вона втратила свого чоловіка-генерала, котрий помер від серцевого нападу, мала нетривалий зв'язок із заїзжим німецьким бароном і ось зараз вп'явалася своїми білими, хижими пальчиками у Владислава Войтовича. Тетяна не відала про намірення чоловіка — вона ж за звичкою все мовчала, а той поводився як зазвичай — мов нічого не трапилося, мов не прогулювався він містом у своїм відкритім екіпажі з розкішною коханкою.

За декілька днів Тетяна зіштовхнулася з Матвієвою.

Зіштовхнулася випадково й закам'янілася вся, захолонувши, мов від негоди лютої, коли неподалік будинку побачила перед собою вродливу ту жінку. Сині очі з болем дивилися на вгодоване молоде лице, а серце затискалося від недоброго передчуття. Й занилося тоскно, коли чарівна крадійка Владислава раптом посміхнулася — посміхнулася переможливо й наче глузливо, палахнувши темними своїми, майже чорними очима.

— Добридень, пані Войтович.

Тетяна не відповілася — ні на ту посмішку й ні на те привітання, а продовжувала лиш мовчки дивитися на ту, котра мала нахабство говорити з нею.

Матвієва голосно гмикнула.

— Яка ж ви невихована, пані Войтович.

Тетяна здригнулася.

— Не вам — жінці, котра крадовить чужих чоловіків, щось говорити про вихованість...

Удовиця розреготалася.

— А ви вже й не така свята невинність, котрою прикидаєтеся... Та це не допоможе вам утримати біля себе Владика. Він уже належить мені, а вам — блідій і потусклій сірій миші не втримати його...

Тетяна пополотніла.

— Та як вам не соромно таке говорити?

Матвієва якось незрозуміло позиркнула на неї, знову розсміявшись, і пані Войтович більш не стала затримуватися поряд тої нахабливої злодійки. Вона швидко пішла геть, ледь була не побігла, відчуваючи, як спину пропікає погляд чорних очей. Ішла й знала тепер, що життя її переміниться й вже не буде такою звичною зміна одного дня на інший, коли мала вона хоча б слабку певність у тім, що Владислав не піде з родини, а повернеться назад до неї, коли набридне йому чергова коханка. А вони ж набридалися, справді йому набридалися, і він повертався в родину... Він завжди повертався в родину.

Але зараз... зараз...

Чи повернеться він з лабетів цієї хижачки?

Передчуття того, що Владислав цього разу зраджує не просто так, прямує по шляху розлучення, не полишало Тетяну наступні декілька днів...

І настав той страшний день...

День, коли Владислав сказав, що їм потрібно розлучитися.

То був наче кінець життя Тетяни.

Чоловік повернувся ранком, коли вона тільки прокинулася, відчуваючи себе надзвичайно втомленою й розбитою як серцем змученим, так і тілом схудлим. Цю ніч, як і більшість попередніх, вона майже не могла поснути. Ніч була безсонливою й напоєною тривожливими думками та гіркотою покинутої, непотрібної й некоханої жінки. Неприбрана, у сорочці, вона довго сиділа перед дзеркалом і застиглим поглядом вивчала власне відображення.

Й майже ненавиділа цю безвільну, слабку нещасницю, котра є неспроможною боротися за свою родину, за свого чоловіка... Й це змарніле й наче згасле лице, що відображалось у люстрі, — його вона також ненавиділа, ненавиділа за те, що втратило воно зарано так пишну красу свою й більш не зчаровувало Владислава.

Владислав увійшов, навіть не постукавшись.

Тетяна пожадібно й одночасно з ледь відчутною десь глибоко в серці огидою вивчала його відображення в дзеркалі. Бачила, як підійшов він до неї ближче, зупинився за спиною й поглянув на її незібрране золотаве волосся, що м'яко опускалося на плечі... Й на якусь мить — жадану й до щему пронизливу — їй видалося, що нахилиться він зараз до неї, припадеться вустами до лискучого волосся, котре чи не єдине було, що ще полишалось в ній таким гарним... І прошепоче в те волосся, що скучився за нею й що набридла йому та хижачка з її чорними, пронизливими очима та пишним, соковитим молодим тілом. Наче напівбожевілля котресь примушувало Тетяну повіритися в те, що саме такі слова вона й почує... й тим боліснішим видалося те, що пролунало в поранковій тиші її затишних покоїв:

— Нам потрібно розлучитися, Тетяно.

Вона повільно, нерозуміюче глипнула, розгублено поглянула на спокійного, такого вдоволеного Владислава... Ось та хвилина страшна, котрої вона страшилася й від котрої дрижала стільки часу.

Владислав кидає її заради іншої!

Він весь пахнеться нею — звабливою, чорноокою й пристрасною. Він прийшов до покоїв дружини з її владних, хвацьких обіймів, і йому нетерплячка знову повернутися до тих обіймів, вирватися до них від дружини, з котрою прожив більше двадцяти років і котру колись так настійливо зваблював, зруйнувавши її перший шлюб із наполегливістю примхливої дитини, котра прагнула будь-що отримати у власність іграшку, яку вона жадала і якою воліла в той час оволодіти. Йому було потрібно піти від дружини, котра народила йому таку чудову доньку... А тепер дружина ця заробилася для нього геть не потрібною, такою, котру можна буде відкинути, мов той непотріб, мов ганчірку, об яку все життя витирався весь бруд...

Тетяна відчула, як сльози образи та злості впікають очі.

Й тоді щось трапилося з нею. Трапилося щось таке, чому не могла вона віднайти пояснення, — наче тонка, невидима для стороннього ока ниточка, напнута всередині, була обірвалася й кудись поділася вся та стриманість, яку мала вона всі ці роки, — й Тетяна, не пізнаючи самої себе, різко звелася на рівні ноги, обернула до Владислава лице, котре запалалося мов яскравим вогнищем, і витисла зі своїх вуст єдине зле й рішуче слово:

— Ні!

У сірих очах Владислава з'явився дещо розгублений вираз.

— Тетяно...

Чи не вперше за весь час шлюбу Тетяна дивилася на нього погордливо, так, як ще ніколи не дивилася, й відчувала... насолоду від тої несподіваної самовпевненості.

— Я не дам вам розлучення!

Владислав нахмурився.

— Тетяно...

— Що у вас тут трапилося? Ваші галаси чутно ледь не на весь дім!

Войтович здригнувся й обернувся до дверей, на порозі яких у гнівливій непорушності стояла Лора. Тетяна теж поглянула на доньку, й хоча зараз для того була геть непідходяща хвилина, все ж замилювалася цим рідним створінням. Хай там що, а вона ж таки подарувала Владиславу неймовірну дитину. Життя Лори зароджувалося ще тоді, коли вони з Владиславом так кохали одне одного, коли він ще не охолонув до дружини, котру відібрав у поліцмейстера Бурка, й Лорочку сміливо можна було назвати дитям кохання. Вона взяла щось від обох батьків і перевершила вроду самої Тетяни, до двадцяти своїх років перетворившись на неймовірну красуню з темно-синіми очима, рудавим волоссям, блідою шкірою личка, кожна риса якого вражала своєю довершеністю й мановила вражаючою красою... Й Владислав любив, неймовірно сильно любив свою єдину доньку — недарма ж він ще від її народження цілував її ніжки й шепотів так пронизливо-ніжно:

— Моя найкоханіша...

Тетяна раптом дотямила, що єдиною людиною, котра й могла втримати Владислава в родині, — була вона...

Лора!

Й з болем благально поглянула на доньку.

— Твій батько нас кидає, Лорочко.

Лора сіпнулася всім своїм струнким тілом, погляд її неперевершених синіх очей полинувся до Войтовича.

— Татку...

Владислав важко зітхнув.

— Люба, я маю це зробити...

Темно-сині очі Лори палахнулися вогнем.

— Це заради неї, так? Заради безсоромної Матвієвої ви кидаєте маму, кидаєте нас заради тієї жінки...

— Люба, я кохаю Марину...

— Я зненавиджу вас, коли ви підете від мами до тієї жінки!

Мить — і Лора — в одній лиш білій нічній сорочці, поцяткованій мереживним шиттям, з довгим волоссям кольору полум'я, що спадалося їй на плечі та спину, — обернулася й кинулася геть із материнської опочивальні, й тільки відлуння її останніх слів повислося в повітрі.

Владислав рвонувся слідкома за донькою.

— Лорочко!

Тетяна полишилася у своїй кімнаті одна. З хвилину чи, може, й того більш вона стояла непорушно, виструнчавшись у незрозумілій напрузі, а потім враз обм'яклася, в одну мить мов облишила її та непорозуміла сила, котра примусила постатися супроти Владислава й так зухвало кинути йому в лице те, що вона не дасть йому розлучення. Тетяна втомлено зітхнула, опустила на стільчик біля великого дзеркала й обхопила свою неприбрану голову обома руками.

Вона знала, що ніякі її зухвалі слова не допоможуть.

Владислав усе одно доскочить свого й розлучиться з нею.

Одна надія тепер лиш на Лорочку.

Й Лора врятувала їхню родину.

Тетяна не відала того, як саме донька спромоглася вмовити Владислава, можливо, перестрашився того, що донька й справді його зненавидить, коли він покине матір заради тої Матвієвої. Тетяна, котра так і полишилася сидіти перед дзеркалом, навіть не повірилася до кінця в почуте, коли Владислав повернувся через годину й промовив досить безбарвним голосом:

— Можете заспокоїтися. Розлучатися ми не будемо.

Тетяна звела на нього недовірливий погляд.

— Ви...

— Я передумав. І зробив це виключно заради Лорочки.

Тетяна, зіщулившись, поглянула на нього.

— Але Матвієва все одно полишиться вашою коханкою?

Владислав холодко посміхнувся.

— Безумовно.

Нічого більш не проказавши, Войтович вийшов геть, залишивши Тетяну все так само непорушливо сидіти перед дзеркалом і розпачливо вдивлятися у власне відображення, мов зацепеніла. Владислав відмовився від розлучення, але вона ніякого полегшення чи то вдовolenня не відчувала... Від розлучення він відмовився, але не відмовився від тої жінки, котра штовхала його до розлучення. Не відмовився від тої, котра мала над ним таку владу.

Тетяна розуміла, що все ж утратила чоловіка.

Коли було поглянути чужим оком, то життя в будинку за чорною, кованого заліза огорожею, в якому мешкала родина Войтовичів, зовсім не перемінилося. Але то коли поглянути стороннім оком. Насправді життя родини перемінилося. Владислав спочатку все більше пропадав у Матвієвої, зовсім не соромлячись, виїздив з нею в місто, ходив на приймання та в театр. Потім же, наче посварившись зі своєю розкішною коханкою, почав усе більше часу пропадатися вдома. Тетяна видавалася тінню, що розгублено й сновидливо блукається будинком, але переважно сиділа у своїх покоях, зачинившись від цілого світу, й чомусь остерігалася виходити за межі садка, мовби там — за ворітьми — тільки й чекали ті лінкуваті пліткарі, аби ж поцілити в неї отруйними стрілами пліток. І в стражданнях тих власних не помічала вона, що після розмови тої у її покоях, коли Владислав почав вимагати розлучення, перемінилася донька. Улюблениця батька, завжди весела та легка, Лора спромоглася вмовити батька полишитися в родині, але мов уже саме те намірення зруйнувати родину не кращим чином вплинуло на його єдину доньку. Веселий та легкий її норов поступався місцем замисленому й похмурому стану, а в темно-синіх, неймовірно гарних очах усе частіш можна було упіймати страх. І чим більш часу миналося опісля тої сварки між батьками, тим більш похмурою й незрозумілою видавалася Лорочка Войтович.

А Тетяна нічого того не бачила й не помічала — вона наживо горілася у вогні власних страждань, навіть не допускаючи думки об тім, що донька теж може страждати в цей час із невідомого приводу. Зрештою Тетяна, годинами просиджуючи нерухомо у власних покоях, домислилася до того, що має хоч якось боротися за своє щастя.

Сонце рожевою кулею закотилося за Дніпро, за плавні та острови, й Тетяна знала, що Владислав перебував удома — чи то ж

посварившись з дорогоцінною своєю Матвієвою, чи з якої іншої дивини, але він останнім часом усе вдома полишався й нікуди не виїздив... Тетяна повільно звелася на ноги й поглянула на себе в люстро... Струнка й граційна, вона бачила те, що тіло її ще не втратило жіночої привабливості, а коли розсипала за спиною густе волосся золотавою завісою, відчула себе досить звабною... Руки дрібно задрижали, коли кинулася вона до шафи й вийняла гарну шовкову, оздоблену тонким мереживом нічну сорочку, котра досить відверто оголювала тіло. Й руки її продовжували дрібно дрижати, коли непевно й боязко штовхнула вона важкі дерев'яні двері до опочивальні чоловіка...

Владислав щось читав, влаштувавшись на ліжку.

Тетяна вся напружилася, й видавалося навіть, що й про необхідність просто дихати забула в ту мить, коли він звів погляд сірих своїх очей і поглянув на неї... Поглянув вдивовано й трішки непорозуміло, але все ж не сказав, аби йшла вона геть, і то додало Тетяні такої необхідної їй сміливості... Вона на ногах, що погано слухалися й відмовлялися підкорятися їй, наблизилася до ліжка. Бачила, як погляд Владислава сковзнувся по її стрункому тілу в тій розкішній шовковій сорочці, й відчула себе більш упевнено... Підійшла так близько до чоловіка, й хоча руки тремтіли так, що він мав то помітити, торкнулася пальцями прохолодної, сковзкої тканини. Слова куцою не могла з себе вичавити, й Владислав теж мовчав, і мовчанка та між ними видавалася Тетяні чомусь особливою, такою, котра мов знову поєднувала їх міцними тенетами. Не дозволяючи собі ні перестрашитися, ні передумати, рішуче потягнула ту тканину сорочки й відкинула її геть... Не відриваючи погляду від очей Владислава, оп'яніла зацікавленістю в очах, простягнула руку й забрала в нього ту книгу, яку він читав... у свідомості сполоханим птахом билася відчайна думка об тім, що коли відштовхне він її зараз, то вона не витримає того — помре або збожеволіє від болю...

Затремтівши усім тілом, сковзнула в його руки...

Владислав напружився, але нічого не зробив...

Тетяна заплющила очі й прошепотіла ніжно:

— Владика...

Й ледь не розплакалася, відчувши, як його руки обійняли її тіло.

Але все виявилось марним... Та ніч, хоча й видалася Тетяні палкою та пристрасною, ніяк не вплинулася на байдужливе ставлення Владислава до неї. Він просто взяв те, що йому так наполегливо подарували, можливо, що навіть пригадав своє давнє й минуле кохання до дружини — та й по всьому.

Та ніч не повернула Тетяні Владислава.

Він полишався незрозумілим... Наче й до Матвієвої не навідувався, але й до дружини не повертався. Але ж вона бачила, придивляючись пильно, в очах його полум'я пристрасного почуття, впікалася тим поглядом і розуміла, що він усе ще продовжує кохати ту чорнооку розлучницю, навіть незважаючи на те, що вони з якоїсь речі посварилися. Розуміла, що минеться час і нехай не сьогодні чи завтра, а в котрийсь чорний для неї день він знову полине до Матвієвої.

Відчувала, що починає ненавидіти Владислава.

По-справжньому й глибоко.

Дивно, але та ніч, коли Тетяна прийшла до чоловіка... вона заробилася для неї межею, перетнувши яку, більш не відчувала у своїм серці любові до чоловіка... а лиш ненависть. То було страшно, дуже страшно для неї й майже неможливо.

А за місяць місто сколихнула жахлива новина.

Владислава Романовича Войтовича віднайшли в ліжку його зі смертельним ножовим пораненням у серце.

Коли до будинку заможного заводчика прибулася поліція, його тепер уже вдовиця, бліда лицем пані Тетяна Іванівна, котра полишалася на диво спокійною, промовила досить байдужливо:

— Я хочу зізнатись у тім, що вбила свого чоловіка!

1.

1907 рік, м. Кременчук

— Лоро!

Здригнувшись, Лора відвернулася від вікна, за склом котрого тривожливо й неспокійно дмухав вітер, розгойдуючи верхівки дерев, і стукався до вікна невидимими пальцями. Вона знову думала про свою бідну, нещасну матінку, й думки ті спричиняли їй біль, який чи зоставить коли у спокої її серце.

На порозі стояв Петро.

— Час їхати до собору, люба!

Лора швидко позиркнула на брата, судомливо зітхнула.

— Так...

Петро покривив своє досить вродливе лице, на якому особливо вирізнялися сині материнські очі.

— Приїхала Сара з нареченим.

Кінець безкоштовного уривку. Щоби читати далі, придбайте, будь ласка, повну версію книги.

Рекомендована література

Емма. Історія одного падіння

Перейти до категорії
Художня література

ridmi
ТВІЙ УЛЮБЛЕНИЙ КНИЖКОВИЙ

КУПИТИ